

KeLi/Mikko Laakkonen

13.1.2015

HALLITUKSEN ESITYS LAEIKSI KANSAINVÄLISTÄ SUOJELUA HAKEVAN VASTAANOTOSTA ANNETUN LAIN JA ULKOMAALAINLAIN MUUTTAMISESTA

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Puheenvuoro: Mikko Laakkonen, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Kiitämme mahdollisuudesta kommentoida hallituksen lakiesitystä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain ja ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 266/2014).

Allekirjoittanut saapuu eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuultavaksi keskiviikkona 14.1.2015.

Lausuntomme pääkohdat ovat seuraavat:

Pidämme hallituksen esitystä pääsääntöisesti hyvänä. Näkökulmamme on työelämän kansalaisjärjestön näkökulma. Haluamme korostaa erityisesti uhrin suojelua. Työperäinen hyväksikäyttö yleistyy ja työmarkkinoiden polarisaatio johtaa pienpalkkaisten, usein ulkomaalaistaustaisten työntekijöiden yhä heikompaan asemaan, mikä luo entisestään otollisemmat puitteet hyväksikäytölle.

Kenttätyössä kierrämme paljon työpaikoilla ja erityisesti ulkomaalaistaustaiset jäsenemme käyvät aktiivisesti selvittämässä työelämän ongelmatilanteitaan sekä luottamusmiesten luona että liiton aluetoimistoilla. Näin ollen liiton luottamusmiehet ja aluetyöntekijät ovat asemassa, joissa he voivat todistaa sellaista työntekijöiden hyväksikäyttöä, joka voi täyttää jopa ihmiskaupan kriteerit.

PAMin kaltaisten järjestöjen kykyä tunnistaa ihmiskauppaa tulisi kehittää. Mitä selkeämmät indikaattorit ihmiskaupan tunnistamiseen voidaan määritellä, sitä parempi. Euroopan neuvoston yleissopimus ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta toiminee tässä tapauksessa hyvänä ohjenuorana. Vaikka auttamisjärjestelmän piiriin pääseminen vaatii ainoastaan epäilyn ihmiskaupasta, antavat selkeät indikaattorit parhaan selkänöjan tehdä käytännön tunnistustyötä.

Oletetun ihmiskaupan uhrin turvallisuuden ja oikeuksien toteutuminen on äärimmäisen tärkeä asia. Tästä syystä kynnys päästä auttamisjärjestelmän piiriin tulee olla alhainen. Mahdollisen ihmiskaupan uhrin tulee saada oleskella maassa niin kauan kuin ihmiskaupan tunnistamisprosessi on käynnissä.

Ei voida myöskään olettaa, että uhriutunut henkilö kykenee välittömästi yhteistyöhön viranomaisten kanssa. Tästä syytä pidämme hyvänä sitä, että uhrille mahdollistetaan asiallinen toipumisaika, jonka aikana häneltä ei vaadita viranomaisyhteistyötä ja jonka jälkeen hän voi päättää yhteistyöhalukkuudestaan. Kokemuksemme mukaan monet työperäisen hyväksikäytön uhrit eivät luota viranomaisiin, heitä on peloteltu esimerkiksi

KeLi/Mikko Laakkonen

13.1.2015

maastakarkotuksella tai heidän lähtömaassa asuvia omaisiaan uhataan. On hyvin mahdollista, että 30 päivää ei vielä riitä kunnolliseen toipumiseen, vaan ajan tulisi olla jo lähtökohtaisesti pidempi.

Emme näe eroa siinä, onko mahdollinen ihmiskaupan uhri suomalainen vai ulkomaalainen. Samoja säännöksiä tulisi soveltaa kaikkiin.

Joutsenon vastaanottokeskuksen velvollisuus ilmoittaa viranomaisille auttamisjärjestelmään otetusta henkilöstä toipumisajan päätyttyä voi rajoittaa avun ulkopuolelle kaikkien heikoimmassa asemassa olevia henkilöitä, kuten paperittomia. Uhrin tulisi pystyä luottamaan viranomaisiin ja tietää saavansa apua riippumatta siitä, onko hän maassa laillisesti vai laittomasti.

Helsingissä 13. tammikuuta 2015

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Mikko Laakkonen
Koulutuspoliittinen asiantuntija
mikko.laakkonen@pam.fi
p. 040 521 7041